Arolwg Cenedlaethol Cymru 2016-17
Ffeithiau Allweddol ar gyfer Polisi ac Arfer

Agweddau tuag at y Perygl o Lifogydd

Cefndir

Mae'r bwletin hwn yn disgrifio prif ganfyddiadau adran Agweddau tuag at y Perygl o Lifogydd, Arolwg Cenedlaethol Cymru 2016-2017. Mae'r canlyniadau llawn a Dangosydd Canlyniadau rhyngweithiol i'w cael ar http://gov.wales/statistics-and-research/national-survey/?skip=1&lang=cy.

Gofynnwyd y cwestiynau canlynol i is-sampl o ymatebwyr yr Arolwg Cenedlaethol;

- Ydych chi wedi ymchwilio i weld os oes risg y bydd eich tŷ yn dioddef llifogydd?
- Pa mor bryderus ydych chi am y risg o lifogydd i'ch eiddo chi?
- Pa mor bryderus ydych chi am y risg o lifogydd i'ch ardal leol?
- Pa mor bryderus ydych chi am y risg o lifogydd mewn rhannau eraill o Gymru?
- Pa sefydliadau fyddech chi'n cysylltu â nhw am gyngor ar lifogydd?

Yn ogystal, mae Arolwg Cenedlaethol Cymru yn cynnwys amrywiaeth eang o gwestiynau am ddemograffeg, ffactorau economaidd-gymdeithasol fel amddifadedd, ac am yr ardal ble mae pobl yn byw (fel ardaloedd gwledig neu drefol). Mae'r ymatebion wedi eu pwysoli er mwyn eu gwneud yn gynrychiadol o nodweddion poblogaeth oedolion Cymru.

Canfyddiadau Allweddol

- Mae'r lefel pryder cyffredinol am lifogydd yng Nghymru'n amrywio'n sylweddol yn dibynnu os gofynnir i bobl am eu cartref eu hunain neu ardaloedd ehangach. Yn ddiddorol iawn, roedd pobl yng Nghymru'n pryderu mwy am lifogydd mewn rhannau eraill o Gymru nag yn eu hardaloedd lleol neu hyd yn oed eu heiddo eu hunain. Roedd naw y cant yn 'bryderus iawn' neu'n 'weddol bryderus' am eu heiddo eu hunain, ond roedd 59% yn 'bryderus iawn' neu'n 'weddol bryderus' am rannau eraill o Gymru.

- O ran gweithredu, roedd bron i un o bob pum person (18%) wedi gwirio os oedd risg y byddai eu tŷ yn dioddef llifogydd, er bod y mwyafrif (74%) heb wneud gan nad oeddent yn meddwl bod angen iddyn nhw. O ddiddordeb penodol mae'r 8% o ymatebwyr oedd heb edrych i mewn i'r posibilrwydd os oedd risg y byddai eu tŷ yn dioddef llifogydd, ond oedd yn meddwl y dylent wneud.

- Roedd cyfuniad o sefydliadau y byddai pobl yn cysylltu â nhw am gyngor ar lifogydd, gyda'r mwyafrif yn cyfeirio at unai'r cyngor lleol (38%) neu Asiantaeth yr Amgylchedd (33%). Dim ond un o bob wyth ymatebwr ddywedodd y byddent yn cysylltu â Cyfoeth Naturiol Cymru am gyngor (16%).

- Roedd lefel cyfartalog y pryder ynghylch llifogydd i'w heiddo eu hunain yn isel. Mae Ffig. 1 yn dangos cyfran lefelau pryderon cymharol ymatebwyr ynghylch llifogydd yn effeithio ar eu heiddo eu hunain, eu hardal leol, a rhannau eraill o Gymru.

Ffig. 1- Lefelau pryder am risg llifogydd yn ôl perthynas â'r ardal gaiff ei heffeithio

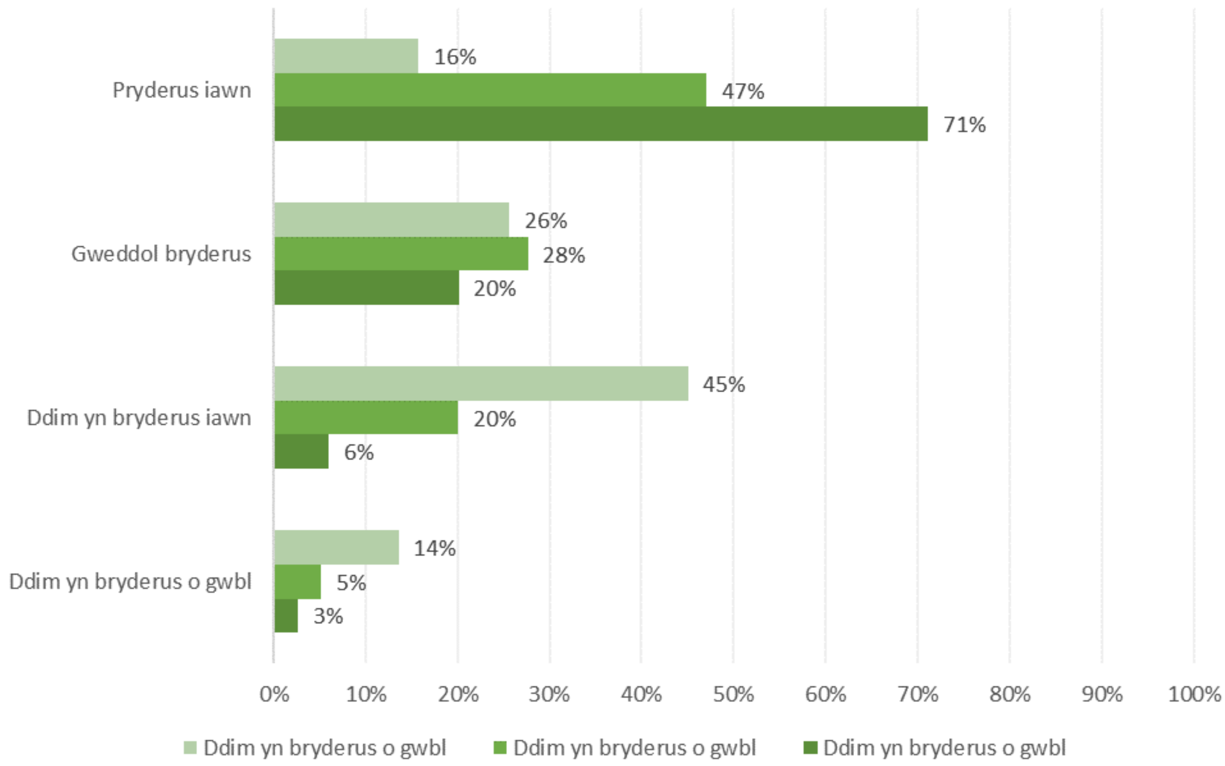

Gwirio os yw Eiddo mewn Perygl

Gofynnwyd i ymatebwyr os oeddent wedi ymchwilio i weld os oedd risg y byddai eu tŷ yn dioddef llifogydd. Dywedodd bron i 1 o bob 5 person (18%) eu bod wedi, ond dywedodd y mwyafrif (74%) nad oeddent, gan nad oeddent yn meddwl bod angen iddyn nhw. O ddiddordeb penodol mae'r 8% ddywedodd nad oeddent wedi ymchwilio i hyn, ond oedd yn credu y dylent. Mae Ffig. 2 yn egluro hyn. Roedd bron i hanner (48%) o'r rheini oedd yn bryderus iawn am lifogydd yn eu hardal leol wedi ymchwilio i weld os oedd eu heiddo mewn perygl; dim ond 23% o'r rheini oedd yn bryderus iawn am ardaloedd eraill o Gymru oedd wedi gwirio'r sefyllfa. Roedd y mwyafrif llethol (86%) o'r rheini oedd ddim yn bryderus o gwbl ynghylch llifogydd yn eu hardal leol ddim yn teimlo bod angen iddyn nhw wirio'r sefyllfa.

Ffig.2- Ymchwilio os yw eich eiddo chi mewn perygl

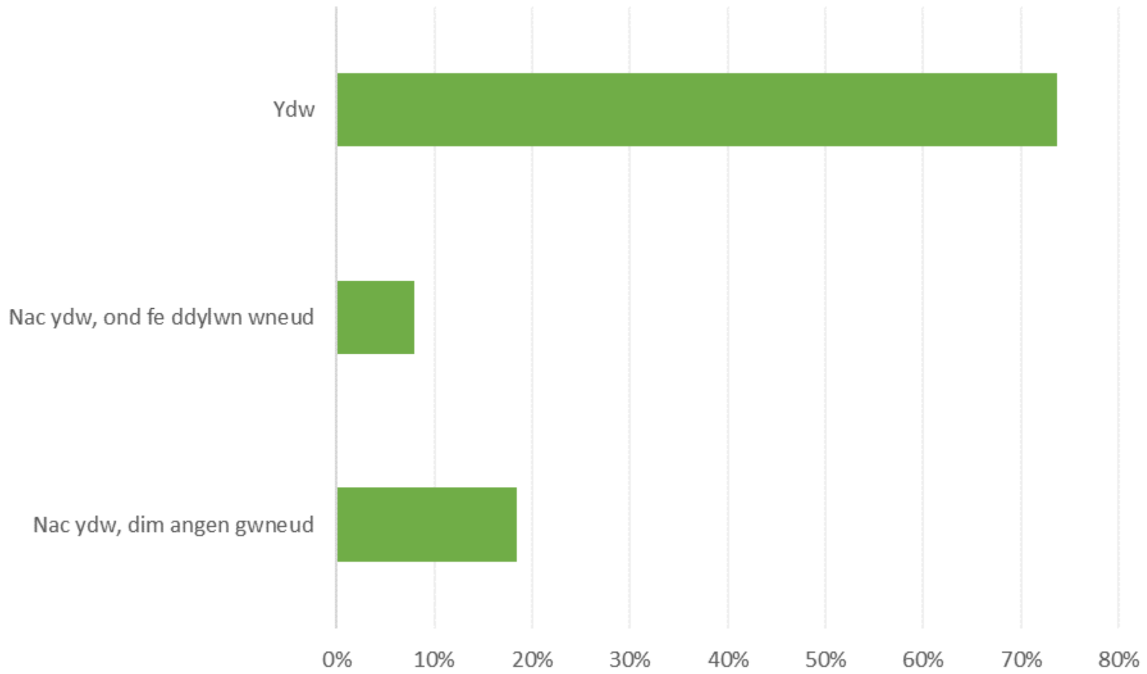

Roedd trigolion ardaloedd gwledig yn llawer mwy tebygol i fod wedi gwirio os oedd eu heiddo mewn perygl o ddioddef llifogydd. Nid oedd ymatebwyr oedd ag iechyd cyffredinol gwael, neu bobl wedi eu heffeithio gan amddifadedd materol, yn llawer mwy neu lai tebygol o fod wedi gwirio'r sefyllfa.

Pryder ynghylch perygl llifogydd i'w heiddo eu hunain

Mae'r gyfran o bobl sy'n pryderu am y risg o lifogydd i'w heiddo eu hunain yn gymharol isel, gyda dim ond 9% unai'n 'bryderus iawn' neu'n 'weddol bryderus'.

- Nid oedd gwahaniaeth sylweddol yn y lefelau pryder a adroddwyd rhwng gwahanol grwpiau oedran, pobl sy'n byw mewn ardal wledig neu drefol, neu'n ôl y math o ddeiliadaeth cartref (e.e. rhentu neu'n berchen tŷ).

- Roedd ymatebwyr oedd yn perthyn i grŵp lleiafrifoedd ethnig yn llawer llai pryderus ynghylch y risg y byddai eu tŷ yn dioddef llifogydd.

- Er nad oedd unrhyw wahaniaeth o ran Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD) yn gyffredinol, ar yr is-raddfa tai roedd y cwintel mwyaf anghenus yn llawer mwy pryderus na'r cwintel lleiaf anghenus.

- Nid oedd unrhyw wahaniaethau sylweddol mewn lefelau pryder mewn perthynas ag iechyd meddwl ymatebwyr, eu lefel pryder cofnodedig diweddaraf, neu eu bodlonrwydd cyffredinol gyda'r ardal y maent yn byw ynddi.

- Roedd lefelau pryder ynghylch llifogydd yn effeithio ar eiddo personol yr ymatebwyr uchaf yn Sir Ddinbych, Gwynedd a Chonwy. Yr ardaloedd awdurdodau unedol lleiaf pryderus oedd Bro Morgannwg, Merthyr Tudful a Chaerdydd. Mae Ffig. 3 yn dangos yr awdurdodau'n nhrefn y mesur hwn.

Ffig. 3 - Lefelau pryder am lifogydd i'w eiddo eu hunain yn ôl Awdurdod Unedig

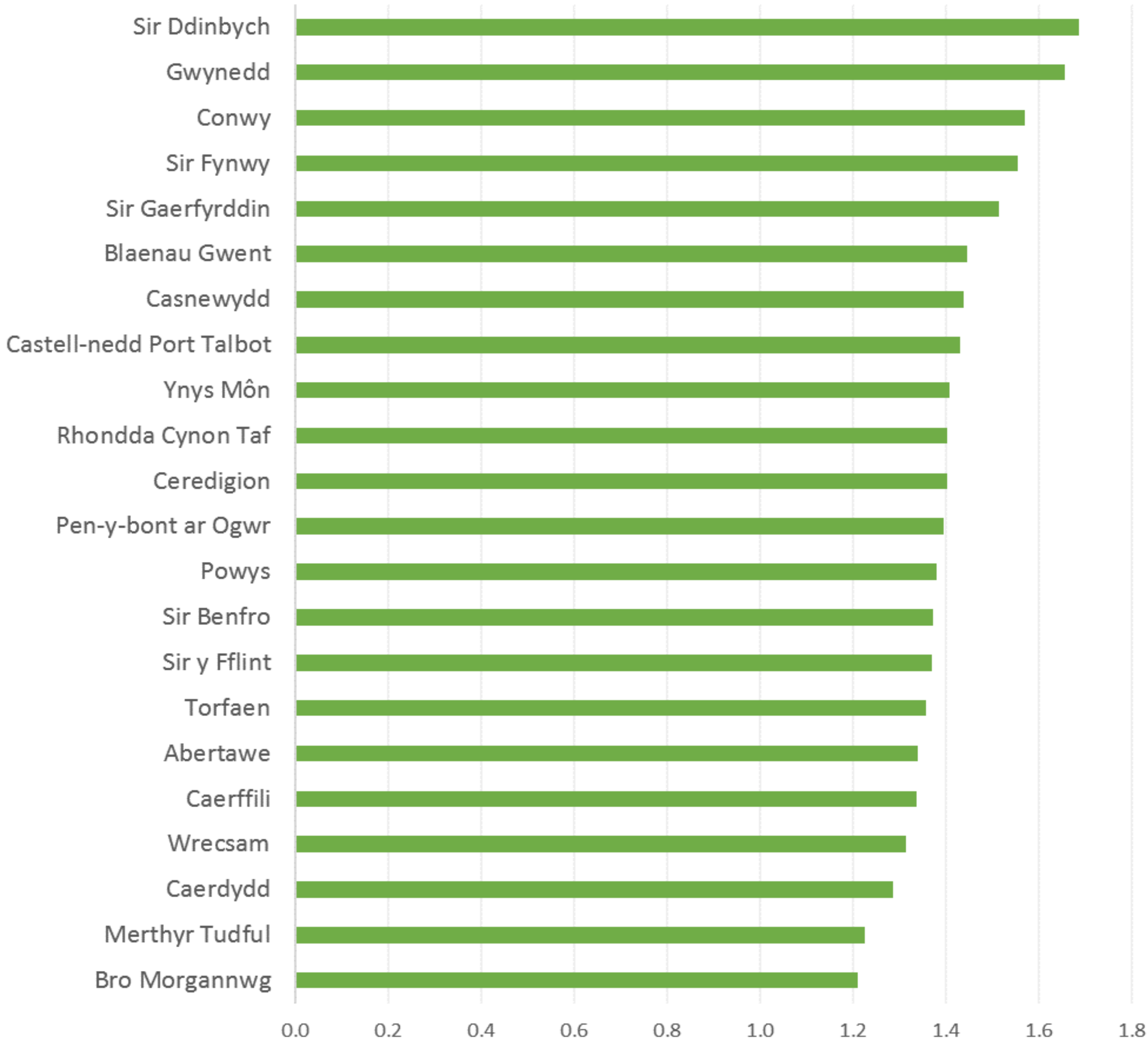

Pryder ynghylch perygl llifogydd yn yr ardal leol

Roedd un o bob pedwar person (25%) yn 'bryderus iawn' neu'n 'weddol bryderus' ynghylch y risg o lifogydd yn eu hardal leol, sy'n sylweddol uwch na'r gyfran sy'n bryderus am eu heiddo eu hunain (9%).

- Nid oedd unrhyw wahaniaeth sylweddol yn y lefelau pryder a adroddwyd mewn perthynas ag oedran, amddifadedd materol, deiliadaeth cartref, salwch meddyliol neu iechyd cyffredinol.
- Roedd pobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig yn llawer mwy pryderus na phobl sy'n byw mewn ardaloedd trefol.

Pryder ynghylch perygl llifogydd mewn ardaloedd eraill o Gymru

Mae cyfran uchel o'r boblogaeth (59%) yn bryderus am y risg o lifogydd mewn rhannau eraill o Gymru. Mae hyn yn sylweddol uwch na'r nifer o bobl sy'n pryderu ynghylch llifogydd yn effeithio ar eu heiddo eu hunain neu eu hardal leol.

Canfu'r arolwg:

- Nad oedd unrhyw wahaniaeth sylweddol yn y lefelau pryder a adroddwyd mewn perthynas ag iechyd cyffredinol neu salwch meddyliol; roedd pobl sy'n dioddef amddifadedd materol yn pryderu ychydig, ond yn llawer llai pryderus na phobl eraill. Roedd cydberthynas gref ag oedran, sy'n awgrymu bod pobl hŷn yn tueddu i fod rhywfaint yn fwy pryderus am ardaloedd eraill yng Nghymru.
- Roedd ymatebwyr sy'n byw mewn ardaloedd gwledig yn llawer mwy pryderus na phobl sy'n byw mewn ardaloedd trefol.

Sefydliadau Cyswllt

Cyfoeth Naturiol Cymru sy'n gyfrifol am rybuddio am lifogydd ac ymateb iddynt yng Nghymru. Roedd nifer o wahanol sefydliadau y dywedodd pobl y byddent yn cysylltu â hwy am gyngor ynghylch llifogydd. Yr ymatebion mwyaf cyffredin oedd:

- Awdurdod lleol (38%)
- Asiantaeth yr Amgylchedd (33%)
- Cyfoeth Naturiol Cymru (16%)

Roedd sefydliadau eraill y cyfeiriwyd atynt yn cynnwys y Gwasanaeth Tân (8%) a'r Heddlu (4%) yn ogystal â'r National Flood Forum (6%).

Roedd pobl ddywedodd y byddent yn cysylltu gyda CNC yn llawer mwy tebygol i fod wedi ymchwilio os oedd eu cartref mewn perygl.

Metadata

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn bartner yn Arolwg Cenedlaethol newydd Cymru; dyma ail gyhoeddiad CNC o'r Arolwg newydd.

Mae gwybodaeth dechnegol am yr Arolwg ar gael gan Lywodraeth Cymru ar http://gov.wales/statistics-and-research/national-survey/design-methodology/technical-information/?lang=cy

Caiff y wybodaeth yn yr adroddiad hwn ei gategoreiddio fel Ystadegau Swyddogol, ac mae wedi ei gynhyrchu a'i gyhoeddi'n unol â threfniadau a gymeradwywyd gan Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig.

Ystadegydd Cyfrifol:
Richard Cardwell
E-bost:
richard.cardwell@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

Gwyddonydd Cymdeithasol:
Susan Williams
E-bost:
susan.a.williams@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

Ymholiadau'r wasg:
cyfathrebu@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk